

ታህሳስ 28 ቀን 2009 ዓ/ም

ዳኞች፡- ፀጋይ አስማማው

አልማው ወሌ

ሙስጠፋ አህመድ

ተፈሪ ገብሩ

ህትመት አሰፋ

አመልካች፡- ዶ/ር ደስአለኝ ተመስገን ቀረቡ

ተጠሪ ፡- አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ የቀረበ የለም

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ ለዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት ሊቀርብ የቻለው በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሲቪል ሰርቪስ ሚኒስትር አስተዳደር ፍርድ ቤት በመ/ቁ/ 041/2008 ቀን የካቲት 15 ቀን 2008 ዓ/ም በዋለው ችሎት አስተዳደር ፍርድ ቤቱ የመንግስት ሰራተኞችን የሥራ ክርክር በይግባኝ አይቶ ሊያስተናግድ የሚችለው በፌዴራል መንግስት ሰራተኞች አዋጅ ቁጥር 515/99 በተሰጠው ስልጣን በአንቀጽ 2/1/ እና /3/ መሰረት አዋጅ ተፈጻሚ በሚሆንላቸው በፌዴራል መንግስት መ/ቤቶች በቋሚነት ተቀጥረው ለሚያገለግሉ የመንግስት ሰራተኞች ብቻ በመሆኑ የአሁኑ አመልካች ከአሁኑ ተጠሪ ጋር የፈጸሙት የሥራ ውል በፌዴራል መንግስት ሰራተኞች አ/ቁ/ 515/99 አንቀጽ 22/3/ መሰረት ህዳር 09 ቀን 2000 ዓ/ም በወጣው የፌዴራል መንግስት ሰራተኞች /ጊዜያዊ/ ኮንትራት ቅጥር አፈጻጸም መመሪያ አንቀጽ 10 መሰረት በመሆኑ የአመልካች ቅጥር ቋሚ ሳይሆን ኮንትራት ቅጥር ስለሆነ ጊዜያዊ ሰራተኛ ጉዳይ የማየት ስልጣን የለውም በማለት በብይን መዝገቡን ዘግይቶ ይህ ብይን በፌዴራሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 125278 በ22/10/2008 ዓ/ም በዋለው ችሎት በመፅናቱ መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በማለት አመልካች የሠበር አቤቱታቸውን በማቅረባቸው ይህንኑ አጣርቶ ለመወሰን ነው፡፡

ይህ ጉዳይ ከሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር አስተዳደር ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚው ችሎት የተጀመረ ሲሆን የአሁን አመልካች ይግባኝ ባይ፣ ተጠሪ ደግሞ መልስ ሰጪ ሁኖ ተከራክረዋል። የአሁኑ አመልካች በሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር አስተዳደር ፍርድ ቤት ያቀረቡት የይግባኝ አቤቱታ ይዘቱ ሲታይም፡- ከተጠሪ መስሪያ ቤት በቁጥር ገወ 3.9/3/53/08 በቀን ጥቅምት 08 ቀን 2008 ዓ/ም በተጻፈ ደብዳቤ የተላለፈባቸውን የሥራ ስንብት ውሳኔ ያላግባብ የተሰጠ መሆኑን የሚዘርዘር ሁኖ ተጠሪ መስሪያ ቤት የሰጠው ውሳኔ በአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ተሸር ወደ መደበኛ ስራቸው እንዲመለሱ፣ ከየካቲት 01 ቀን 2007 ዓ/ም እስከ ጥቅምት 23 ቀን 2008 ዓ/ም ያልተከፈላቸው የወር ደመወዝ ከወጪና ኪሳራ ጋር እንዲከፈላቸው ይወሰን ዘንድ ዳኝነት መጠየቃቸውን የሚያሳይ ነው።

የአሁኑ ተጠሪ በአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ቀርቦ መልስ እንዲሰጥበት ተደርጎም አመልካች በዩኒቨርሲቲው ሴኔት "ሊጂስጤሽን" እንደ ስነ ምግባር ጉድለት የተጠቀሱትንና የፈጸሟቸውን ግድፈቶች ያመኑ በመሆናቸውና ከስነ ምግባር ግድፈት ጋር በተገናኘ ጉዳዩ በተጠሪ አጠቃላይ ቦርድ በጉባኤ ተመርምሮ በአዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 44(ኅ) መሰረት በቦርዱ የተሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ውሳኔ በመሆኑ በፍርድ ቤት ሊታይ የማይችል መሆኑን፣ አመልካች በተጠሪው መስሪያ ቤት ሰራተኛ ቢሆኑም በመስሪያ ቤቱ ቋሚ ሰራተኛ ለመሆን በአዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 33(1) እና ይህንኑ አዋጅ ለማስፈፀም በወጣው ደንብ ቁጥር 210/2003 አንቀጽ 6 በተሰጠው ስልጣን መሰረት ተጠሪው መስሪያ ቤት ታህሳስ 16 ቀን 2005 ዓ/ም ባወጣው የቋሚ ቅጥር አፈፃፀም መስፈርቶችን አሟልተው ያልተገኙ መሆናቸውንና በተጨማሪም በየሁለት አመት በሚታደስ የኮንትራት ውል መሰረት የተቀጠሩ ሰራተኛ መሆናቸውን በመዘርዘር ፍርድ ቤቱ ስልጣን የለውም በማለት በመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያነት ያቀረበ ሲሆን በፍሬ ነገሩ ላይም ተገቢ ነው ያለውን ክርክር አቅርቧል። ጉዳዩ በይግባኝ የቀረበለት የሲቪል ሰርቪስ አስተዳደር ፍርድ ቤትም በተጠሪ በኩል የቀረበውን የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ክርክር መርምሮ አስተዳደር ፍርድ ቤቱ የመንግስት ሠራተኞችን የስራ ክርክር በይግባኝ አይቶ ሊያስተናግድ የሚችለው በፌዴራል መንግስት ሰራተኞች አዋጅ ቁጥር 515/99 በተሰጠው ስልጣን በአንቀጽ 2/1/ እና /3/ መሰረት አዋጅ ተፈፃሚ በሚሆንባቸው በፌዴራል መንግስት መ/ቤቶች በቋሚነት ተቀጥረው ለሚያገለግሉ የመንግስት ሰራተኞች ብቻ በመሆኑ የአሁኑ አመልካች ከአሁኑ ተጠሪ ጋር የፈጸሙት የስራ ውል በፌዴራል መንግስት ሰራተኞች አ/ቁ/ 515/99 አንቀጽ 22/3/ መሰረት ህዳር 09 ቀን 2000 ዓ/ም በወጣው የፌዴራል መንግስት ሰራተኞች /ጊዜያዊ/ ኮንትራት ቅጥር አፈፃፀም መመሪያ አንቀጽ 10 መሰረት በመሆኑ የአመልካች ቅጥር ቋሚ ሳይሆን ኮንትራት ቅጥር ስለሆነ ጊዜያዊ ሰራተኛ ጉዳይ የማየት ስልጣን የለውም በማለት በብይን መዝገቡን ዘግቷል። በዚህ ብይን አመልካች ቅር በመሰኘት ይግባኛቸው ለፌዴራሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት

ይግባኝ ሰሚ ችሎት አቅርበው ፍርድ ቤቱም ግራ ቀኙን ከአከራከረ በኋላ ጉዳዩን መርምሮ የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ የሰጠውን ብይን ሙሉ በሙሉ አጽንቶታል።

የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንን በመቃወም ለማስለወጥ ሲሆን የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሰረታዊ ይዘትም፡-በተጠሪ መ/ቤት በሚቀጠሩበት ጊዜ ከላይ ርዕሱ ኮንትራት ቅጥር ይባል እንጂ ለብዙ ጊዜ ለተለያዩ መ/ቤቶች ተጠሪው በፃፋቸው ደብዳቤዎች አመልካች ቋሚ የመንግስት ሰራተኛ መሆናቸውን በመግለጽ ተጠሪው ለተለያዩ መስሪያ ቤት ደብዳቤ ሲፃፍ የቆየ መሆኑን፤ በአዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 33(1) ድንጋጌም የዩኒቨርሲቲ መምህራን ቅጥር በኮንትራት የሚፈጸም መሆኑን የሚያስገንዝብ ይዘትና መንፈስ የሌለው መሆኑን፤ በአዋጅ ቁጥር 515/99 አግባብ ወጣ የተባለው የመንግስት ሰራተኞች የኮንትራት ቅጥር አፈፃፀም መመሪያም በጠቅላይ ሚኒስትሩ በቁጥር መ80-839/1 በተላለፈው መመሪያ መሰረት ቀሪ የሆነ እና በሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር ታህሳስ 16 ቀን 2005 ዓ/ም በቁጥር ሲ.ሰሚ.30/ጠ18/22/459 ባሰራጨው ደብዳቤ መሰረት በመንግስት መስሪያ ቤቶች የጊዜያዊ ቅጥር/ኮንትራት/ ለፕሮጀክቶች ብቻ የሚፈጸም እንጂ አመልካች ለተቀጠሩበት ስራ አይነት ተፈጻሚነት የሌለው መሆኑን፤ አመልካች የተቀጠሩበት የሥራ ውል በጊዜ የተገደበ ቢሆንም በጠቅላይ ሚኒስትሩ ከተላለፈው መመሪያና ከስራው ባህርይ የተነሳ ህጋዊ ሊሆን የሚችልበት አግባብ የሌለ መሆኑን፤ ተጠሪ የአመልካችን የቋሚነት ቅጥር በመቀበል የጡረታ መዋጮ እየቆረጠ እንዲጠራቀምላቸው ሲያደርግ የቆየ መሆኑንና ሌሎች ነጥቦችን በመዘርዘር ቅጥሩ ቋሚ ቅጥር በመሆኑ አስተዳደር ፍ/ቤት ጉዳዩን የማየት ስልጣን አለው ተብሎ እንዲወሰን ዳኝነት መጠየቃቸው የሚያሳይ ነው። አቤቱታው ተመርምሮም አመልካች ቋሚ ሰራተኛ አይደሉም ተብሎ የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሃብት ልማት ሚኒስቴር አስተዳደር ፍርድ ቤት በይግባኝ የቀረበውን ጉዳይ የማየት ስልጣን የለውም ተብሎ የመወሰኑን አግባብነት ለመመርመር ተብሎ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት እንዲቀርብ የተደረገ ሲሆን ተጠሪ ቀርቦም ግራ ቀኙ በጽሑፍ እንዲከራከሩ ተደርጓል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለጸው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኙን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ ጉዳዩን እንደሚከተለው መርምሯል።

ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ የተቻለው አመልካች በተጠሪ ተቋም የተቀጠሩት ከጥቅምት 12 ቀን 2005 ዓ/ም ጀምሮ በየ2/ሁለት/ አመት በሚታደስ ኮንትራት በባዮኒካል ኬሚካል ሳይንስና ቴክኖሎጂ ት/ቤት ውስጥ በረዳት ፕሮፌሰር የስራ ማዕረግ በወር ብር 5443.00 እየተከፈላቸው እንዲሰሩ የተቀጠሩ በቁጥር ሰሌዳ 25/6-1/05 ቀን ህዳር 19/2005 ዓ/ም ለአመልካቹ የተፃፈው ደብዳቤ ይዘቱ የሚያስረዳ መሆኑን፤ በአመልካችና በተጠሪ መካከል በ12/02/2005 ዓ/ም

በተደረገው የቅጥር ውል በአንቀጽ 4 የውሉ ጊዜ ከጥቅምት 12 ቀን 2005 ዓ/ም ጀምሮ ለሁለት ዓመታት ጊዜ ፀንቶ የሚቆይ መሆኑን፤ በአንቀጽ 8 ውሉ የውሉን ጊዜ ማብቂያ ተከትሎ በጽሁፍ የሚታደስ መሆኑን፤ በአንቀጽ 9/1/ ዩኒቨርሲቲው ያለምንም ቅድመ ሁኔታ እና ማስጠንቀቂያ ውሉን በማንኛውም በቂ ምክንያት የመሰረዘ መብት ያለው መሆኑን፤ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 4/መ/ የውሉ ጊዜ ሲያበቃ ውሉ የሚቋረጥ መሆኑን፤ ለውሉ ተፈጻሚነት ያላቸው ህጎችና የስልጣን ወሰን በኢትዮጵያ ህግ መሰረት የሚስተናገድ መሆኑን በመካከላቸው አለመግባባት በሚፈጠሩበት ጊዜ የኢትዮጵያ ፍርድ ቤት ስልጣን ያለው ስለመሆኑ በአንቀጽ 11 ስር በግልጽ መደንገጉን ነው። የአስተዳዳሪ ፍርድ ቤት አመልካች ቋሚ አይደሉም በማለት ይግባኛቸውን ሳይቀበል የቀረውም ሆነ የፌዴራሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ይህንን የአስተዳደር ፍርድ ቤትን ብይን ያጸናው የቅጥር ውሉ በአመልካችና በተጠሪ መካከል በተስማሙት መሰረት አስገዳጅነት እንዳለው፤ በዚህም ምክንያት ውሉ ከመነሻውም ቢሆን በተጠሪ መ/ቤት በተሰጠው ውሳኔ ቅሬታውን መቅረብ ያለበት ለአስተዳደር ፍ/ቤት ሳይሆን ለመደበኛ ፍ/ቤት መሆኑን እንደሚያስረዳ፤ አመልካች ቅጥሩ ጊዜያዊ ሳይሆን ቋሚ ቅጥር ነው ሲሉ ለሚያነሱት ክርክር በማስረጃነት የሚጠቅሷቸውና ተጠሪ መ/ቤት ለተለያዩ ተቋማት የጻፏቸው ደብዳቤዎችም በራሪ ደብዳቤዎች ከመሆናቸው ውጪ በ12/02/2005 ዓ/ም የተፈጸመ ውል ወደ ቋሚነት የተሸጋገረ መሆኑን የሚያስረዳ ውል አመልካች አላቀረቡም የሚሉ ምክንያቶችን በማስፈር መሆኑን እንዲሁም የተጠሪ መስሪያ ቤት አመልካችን ሲያሰናብት በቦርዱ ውሳኔ መሰረት የሆኑት ምክንያቶች ከስነ ምግባር ግድፈቶች ጋር የተያያዙ እንጂ ቅጥሩ በሁለት አመት የጊዜ ገደብ በመወሰኑ ስለመሆኑ የክርክሩ ሂደት የማያሳይ መሆኑን ተገንዝበናል።

በመሰረቱ የቅጥር ውል አለ ወይስ የለም? ከሚለው ነጥብ ጋር በተያያዘ የቅጥር ውል አፈጻጸምንና የቅጥር ውል አሰራረዝን አስመልክቶ ግራ ቀኙ የሚከራክሩበት የቅጥር ዓይነት በሁለት ዓመት ጊዜ የተገደበ ስለመሆኑ ግራ ቀኙን ያከራክረ ጉዳይ አይደለም። ይህ ክርክር ያሰነሳው የቅጥር ዓይነት በጊዜ የተገደበ እንደመሆኑ መጠን የአዋጅ ቁጥር 515/99 የተፈጻሚነት ወሰንን ለመለየት እንዲረዳ በአንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 1 ሥር “የመንግስት ሠራተኛ” ማለት በፌደራል መንግስት መ/ቤት ውስጥ በቋሚነት ተቀጥሮ የሚሠራን ሠራተኛ ብቻ የሚመለከት በመሆኑና የአዋጅም ተፈጻሚነት ይኸው ቋሚ የመንግስት ሠራተኛ በዚህ አንቀጽ 2(3) ሥር ከተመለከተው የመንግስት መ/ቤት ጋር በሚያደርጉት ክርክር ላይ የተወሰነ ነው በሚል የተቀመጠውን የአዋጅ ትርጓሜ መነሻ በማድረግ ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት የሰጠው ትርጉም በዚህ ደረጃ የሚነቀፍ አይደለም። ሆኖም የሚያከራክራቸውን የቅጥር ሁኔታ በጊዜ መገደቡን ተመልክቶ የአሁን አመልካች የኮንትራት ሠራተኛ ነው ከሚል መደምደሚያ ላይ ከደረሰ በአዋጅ ቁጥር 515/99 አንቀጽ 2(2) “ጊዜያዊ ሠራተኛ” ማለት በመንግስት መ/ቤት ውስጥ የዘላቂነት ባህሪ

በሌለው ሥራ ወይም ሁኔታዎች ሲያስገድዱ በቋሚ የሥራ መደብ ላይ በጊዜያዊነት ተቀጥሮ የሚሠራ ሰው ነው የሚል ትርጓሜ በማስቀመጥ አዋጁ በእነዚህ ጊዜያዊ ሠራተኞች ላይ ተፈጻሚ ሊሆን እንደማይችል በአንቀጽ 2(1) የተመለከተውን የአዋጁን የተፈጻሚነት ወሰን በሚያጠናክር ሁኔታ ከተደነገገና ይህንኑም ይበልጥ ግልፅ በማድረግ በአንቀጽ 3 ላይ የአዋጁ የተፈጻሚነት ወሰንን በመንግስት መ/ቤት ውስጥ በቋሚነት ተቀጥሮ በሚሠራ የመንግስት ሠራተኛ ላይ ብቻ እንደሆነ ካስቀመጠ በኋላ ጊዜያዊ ሠራተኞች በዚህ አዋጅ ሊካተቱ የማይችሉ መሆኑን በመደንገግ ሳይገደብ በአዋጁ አንቀጽ 22 ሥር በአዋጅ የሚገዛ የመንግስት መ/ቤት ከቋሚ የመንግስት ሠራተኛ ባሻገር ጊዜያዊ ሠራተኛን መቅጠር የሚችልበትን ሁኔታ በንዑስ ቁጥር 1 ለይቶ ከደነገገ በኋላ በዚህ አኳኋን በመንግስት መ/ቤት የሚቀጠሩ ጊዜያዊ ሠራተኞች አቀጣጠር ስለሚኖራቸው መብቶችና ግዴታዎች እንዲሁም ስለሚጠበቅላቸው የሥራ ሁኔታዎች ዝርዝር መመሪያ ሊወጣ የሚችል መሆኑንም ሁሉ አካቷል። እንደዚሁም ይህን አዋጁን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ ደንቦችን በሚኒስትሮች ምክርቤት እነዚህን ደንቦች ለማስፈፀም የሚረዱ መመሪያዎች በኤጀንሲው አማካኝነት ሊወጡ እንደሚችሉም በአዋጅ ቁጥር 515/99 አንቀጽ 93 የተመለከተ በመሆኑ በአንቀጽ 22 እና በአንቀጽ 93 መሠረት ጊዜያዊ ሠራተኞችን የሚመለከት ዝርዝር ደንብና መመሪያ እንደሚወጣ ተመልክቷል። በዚህም መሠረት በአንቀጽ 2(2) ስለ ጊዜያዊ ሠራተኛ የተሰጠውን ትርጓሜ መነሻ በማድረግ፣ በአንቀጽ 22 እንደ ተመለከተው የመንግስት መ/ቤት ጊዜያዊ ሠራተኛን መቅጠር የሚችልበትን አግባብ አስመልክቶ በአዋጁ ቁጥር 515/99 አንቀጽ 22 (3) እና አንቀጽ 93 መሠረት በሲቪል ሰርቪስ ኤጀንሲ በህዳር ወር 2000 የወጣውን የፌዴራል መንግስት መ/ቤቶች የጊዜያዊ /ኮንትራት/ ሠራተኞች ቅጥር አፈፃፀም መመሪያ መውጣቱ ይታወቃል። ይሁን እንጂ ይህ መመሪያ በመንግስት መስሪያ ቤቶች የሚፈጸመውን የጊዜያዊ ቅጥር ስርዓቱን ዘርግቶ የነበረ ሲሆን በመመሪያው በጊዜያዊ ቅጥር የተቀጠሩ ሰራተኞች ወደ ቋሚነት እንዲሸጋገሩና ጊዜያዊ ቅጥር ለ"ፕሮጀክት" ስራዎች ብቻ እንዲሆንና በዚሁ አግባብ አፈጻጸሙ እንዲቀጥል የኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ የጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት ህዳር 18 ቀን 2005 ዓ/ም በቁጥር መ80-839/1 ለሲቪል ሰርቪስ ሚኒስትር የፃፈ መሆኑን፣ የሲቪል ሰርቪስ ሚኒስትርም ይህንኑ ከጠቅላይ ሚኒስትር ፅ/ቤት የተላከውን መመሪያ መነሻ በማድረግ በቁጥር ሲ.ሰሚ.30/መ/18/22/459 በ16/04/2005 ዓ/ም በተጻፈ ደብዳቤ በመስሪያ ቤት በጊዜያዊነት የተቀጠሩት ሰራተኞች ወደ ቋሚ ሰራተኛነት የሚመደቡበትን አግባብ በመመዘር ከደብዳቤው በኋላ በማንኛውም የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤት እጅግ አስፈላጊ ለሆኑና ለአጭር ጊዜ ብቻ የኮንትራት/ጊዜያዊ ቅጥር መፈጸም አስገዳጅ ሁኔታ ከተፈጠረ ጥያቄው በቅድሚያ ለሲቪል ሰርቪስ ሚኒስትር እየቀረበ ተቀባይነት ማግኘቱ መረጋገጥ ያለበት መሆኑን በመግለጽና ከዚህ ውጪ በማንኛውም መልኩ የኮንትራት/ጊዜያዊ ቅጥር መፈፀም ተጠያቂነት የሚያስከትል መሆኑን የሚያሳይ መመሪያ አስተላልፏል። በመሆኑም የፕብሊክ ሰርቪስ አስተዳደር ፍርድ ቤትም ሆነ

ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው የፌዴራሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በዚህ ረገድ ያስቀመጡት ምክንያት የለም። ከዚህ አንጻር ጉዳዩን ስንመለከተው በሲቪል ሰርቪስ ኤጀንሲ በህዳር ወር 2000 የወጣውን የፌዴራል መንግስት መ/ቤቶች የጊዜያዊ /ኮንትራት/ ሠራተኞች ቅጥር አፈፃፀም መመሪያ ለጉዳዩ አግባብነት የሌለው ሲሆን በመንግስት መስሪያ ቤቶች የሚፈፀም የጊዜያዊ ቅጥር ውል በሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር መስሪያ ቤት በሲ.ሰሚ.30/መ/18/22/459 በ16/04/2005 ዓ/ም በተጻፈ ደብዳቤ አግባብ መፈጸሙ ካልተረጋገጠ ሕጋዊ ነው ተብሎ የሚወሰድ አይደለም።

የአሁን ተጠሪ ዩኒቨርሲቲ አጥብቆ የሚከራከራው በአዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 33(1) እና በደንብ ቁጥር 210/2003 አንቀጽ 6 አግባብ በዩኒቨርሲቲው ሰነት በወጣው ሌጂስሌሽን መሰረት ቅጥሩ በየሁለት አመት የሚታደስ መሆኑ ሕጋዊ ነው፤ ስንብቱም ጊዜውን ጠብቆ የተደረገ ነው በማለት መሆኑን ተገንዝበናል። ይሁን እንጂ በተጠሪው ቦርድ ለአመልካች ስንብት ምክንያት የሆነው የቅጥር ጊዜ ማብቃቱ ሳይሆን በአመልካች በኩል ተፈጸሙ የተባሉ የስነ ምግባር ግድፈቶች ከመሆናቸው በላይ የአዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 33 (1) አግባብ ቋሚ ቅጥር የሚፈፀመበት አግባብ በዩኒቨርሲቲው እና አመልካችን ከመሰሉ መምህራን ጋር የሚፈጸመው ቅጥር ጊዜያዊ ቅጥር ነው ብሎ ለመደምደም የሚያስችል ሁኖ አልተገኘም። የአሁን ተጠሪ ዩኒቨርሲቲ በማስተማር ሙያ ጊዜን ወስኖ ከመምህራን ጋር የቅጥር ውል የሚፈጸመው የትምህርት ጥራትን ለማረጋገጥና በዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት የታነፁ ምሩቃንን ለማፍራት የሚያስችል አቅም ያለውን መምህር መሆኑንና አለመሆኑን ለመፈተሽ እንዲረዳው ሲባል ስለመሆኑ ከራሱ ከዩኒቨርሲቲው ማቋቋሚያ ደንብ ቁጥር 216/2003፣ ለዩኒቨርሲቲው በደንብ ቁጥር 210/2003 አንቀጽ 6 በተሰጠው ሥልጣንና ተግባር በወጣው የዩኒቨርሲቲው "ሌጂስሌሽን"ም ሆነ ከከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 650/2001 በአዋጅ ቁጥር 861/2006 እንደተሻሻለው፤ የተመለከተውን ግብና አላማ በማገናዘብ መረዳት የምንችለው ጉዳይ ነው። የአሁን ተጠሪም ቢሆን በሥር ፍ/ቤት የቅጥሩ ሁኔታ በዩኒቨርሲቲው ሌጂስሌሽን አንቀጽ 61 መሰረት ቋሚ አይደለም፤ ቅጥር በዚህ ደንብ መሰረት የተፈፀመ አለመሆኑ እስከ ተረጋገጠ ድረስ ሊሰረዝ የሚችል ነው በሚል አዋጁን፣ ደንቡንና የዩኒቨርሲቲውን "ሌጂስሌሽን" ጠቅሶ መከራከሩና ቅጥሩ በጊዜ ተገድቦ እንዲፈፀም መደረጉ በእራሱ ብቻውን ይህ አመልካች ጊዜያዊ /ኮንትራት/ ሠራተኛ ነው በሚለው አቋም ሥር ሊወድቅ የሚችል መሆኑን የሚያመለክት ሆኖ አልተገኘም። ስለሆነም በዚህ በተያዘው ጉዳይ በግራ ቀኝ መካከል ተደርጓል የተባለው የቅጥር ውል በሁለት ዓመት ጊዜ ተገድቦ የመደረጉ እውነታ ለትምህርት ጥራት ስኬት ሲባል ቅጥሩ ሊቋረጥ የሚችልበትን ሁኔታ ለማመቻቸት ታስቦ የተደረገ ነው ካልተባለ በስተቀር የተቆረጠው ጊዜ በእራሱ የቅጥሩ ሁኔታ ጊዜያዊ መሆኑን ጠቋሚ ሆኖ ጊዜያዊ /ኮንትራት/ ሠራተኞች በሚል

ትርጓሜ ሥር የሚሸፈን ባለመሆኑ በአዋጅ ቁጥር 515/ 1999 በወጣው የጊዜያዊ ቅጥር አፈጻጸም መመሪያና ይህንኑ መመሪያ በተመለከተ ቀጥሎ በተዘረጋው ስርዓት አግባብ ሊገዛ የሚችልበት ሁኔታ የሌለ ሁኖ አግኝተናል።

በአመልካችና በተጠሪ መካከል የተደረገው የቅጥር ውል ስለጊዜያዊ /ኮንትራት/ ሠራተኞች ቅጥር አፈጻጸም በወጣው መመሪያ መሠረት ሲሆን ይገባል ብሎ ለመደምደም እንደሚታወቅ በአዋጅ ቁጥር 515/99 አግባብ ህዳር 2000 ዓ/ም በሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር ወጥቶ የነበረውና በኋላም በኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ ጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት በቁጥር መ80-839/1 በተላለፈው መመሪያ መነሻ ቀሪ የሆነ እና በሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር ታህሳስ 16 ቀን 2005 ዓ/ም በቁጥር ሲ.ሰሚ.30/ጠ18/22/459 ባሰራጨው ደብዳቤ መሰረት በመንግስት መስሪያ ቤቶች የጊዜያዊ ቅጥር/ኮንትራት/ ለፕሮጀክቶች ብቻ የሚፈጸም እንጂ አመልካች ለተቀጠሩበት ስራ አይነት ተፈጻሚነት የሌለው ስለመሆኑ ከላይ በተመለከቱት ምክንያቶች የተረጋገጠ ሲሆን አመልካች ለአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ያቀረቡት ይግባኝ ይህ ችሎት በመ/ቁጥር 98435 እና በሌሎች በርካታ መዛግብት በአዋጅ ቁጥር 454/97 አንቀጽ 2(1) በየትኛውም ፍርድ ቤት የሚገኝ የዳኝነት አካል የሚያስገድድ የሕግ ትርጉም ከመስጠቱና በህገ መንግስቱ አንቀጽ 37 ከተመለከተው ፍትህ የማግኘት መብት አንገር ሁሉ ሲታይ ጉዳዩ በፌዴራል መንግስት ሠራተኞች አዋጅ አዋጅ ቁጥር 515/99 አግባብ በተዘረጋው የይግባኝ ስርዓት ታይቶ ሊወሰን የሚገባው ሆኖ እያለ የሥር ፍርድ ቤቶች ቅጥሩ በጊዜ መገደቡን ብቻ በማየት የአመልካችን ይግባኝ ውድቅ ማድረጋቸው ሕጋዊ ሁኖ አልተገኘም። በመሆኑም የውሉን ቆይታ ጊዜ በተመለከተ ቅጥሩ ሕጋዊ ስለመሆኑ ሳይረጋገጥ በአመልካችና በተጠሪ መካከል ተፈጻሚነት አለው ተብሎ የተያዘው የበታች ፍርድ ቤቶች ድምዳሜ ከላይ የተዘረዘሩትን ሕጋዊ ምክንያቶችን በፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 1731 የተቀመጠው በሕግ አግባብ የተቋቋሙ ውሎች በተዋዋይ ወገኖች የአስገዳጅነት ኃይል አላቸው የሚለው ድንጋጌ በቅድሚያ በፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 1678(ለ)፣1711 እና 1716 ስር ስለህጋዊ ውል አመሰራረት የተቀመጡትን ታሳቢ ያደረገ መሆኑን ያላገናዘበ ሁኖ አግኝተናል።

ሲጠቃለልም በአመልካችና በተጠሪ መካከል የተደረገው የቅጥር ውል ጊዜያዊ/ኮንትራት ነው ሊባል የሚችልበት አግባብ የሌለ መሆኑን ከአዋጅ ቁጥር 650/2001 በአዋጅ ቁጥር 861/2006 እንደተሻሻለው ከአንቀጽ 30 እና 33 ጣምራ ንባብና በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት እና በመምህራን መካከል የሚደረጉ ውሎች በየሁለት አመት እንዲታደሱ ከሚደረጉበት መሰረታዊ ዓላማ፣ በአዋጅ ቁጥር 515/99 አግባብ ሕዳር 09 ቀን 2000 ዓ/ም ወጥቶ የነበረው የጊዜያዊ ቅጥር ውል አፈጻጸም መመሪያ በኢ.ፌ.ዲ.ሪፕብሊክ ጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት በቁጥር መ80-839/1 በተላለፈው መመሪያ መነሻ በከፊል ቀሪ ከመሆኑና በሕግ ጥበቃ ሊሰጣቸው የሚገባቸው ውሎች በህጉ አግባብ የተቋቋሙ ናቸው ከሚለው የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 1731 ድንጋጌ መሰረታዊ ይዘት የተገነዘብን በመሆኑ

በጉዳዩ ላይ የተሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ስላገኘው የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. በፐብሊክ ሰርቪስ የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር አስተዳደር ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ/ 041/2008 ቀን የካቲት 15 ቀን 2008 ዓ/ም ተሰጥቶ በፌደራል ጠቅላይ ፍ/ቤት በፍ/ብ/ይ/መ/ቁ 125278 በቀን 22/10/2008 ዓ.ም የጸናው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348(1) መሰረት ተሸሯል።
2. ግራ ቀኝ የተከራከሩበትን የቅጥር ውል አፈፃፀም ሆነ የቅጥር ውል አሰራረዝ በሚመለከት በየፊናቸው ያቀረቡትን ክርክር ማስረጃ ለጉዳዩ ተፈፃሚ መሆን ከሚገባው ህግና ደንብ አንፃር በማየት ተገቢውን ዳኝነት መስጠት ይቻል ዘንድ ጉዳዩን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 341 መሠረት ለፐብሊክ ሰርቪስ የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር አስተዳደር ፍ/ቤት መልሰናል ።
3. በዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት የተደረገው ክርክር ላስከተለው ውጭና ኪሣራ ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ መዝገቡ ተዘግቷል።
መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።